

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ НАДАННЯ НАУКОВО-КОНСУЛЬТАЦІЙНИХ І ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОСЛУГ ПРОПАГАНДИ ДОСЯГНЕНЬ НТП В АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ

М.Ф. КРОПИВКО – Інститут аграрної економіки
УААН, м.Київ

Інститутом аграрної економіки в рамках наукових досліджень підпрограми «Інформатизація агропромислового комплексу в ринкових умовах» і робіт по реалізації цільового комплексного проекту "Агронаука" спільно з Президією і рядом науково-дослідних установ УААН, проектно-технологічних організацій і ВУЗів Мінагропрому опрацьовані основні концептуальні підходи до удосконалення системи інформаційно-консультаційного обслуговування агропромислового виробництва.

Суть їх зводиться до того, що з переходом від галузевого до функціонального управління АПК необхідно на державному і регіональному рівнях реалізувати чотири макрофункції інформаційної системи АПВ:

- організація моніторингу продовольчого ринку;
- удосконалення соціально-економічного моніторингу розвитку сільського господарства країни і регіонів;
- формування системи надання інформаційно-консультаційних послуг, освоєння та пропаганди досягнень НТП для обслуговування сільськогосподарських виробників і населення;
- забезпечення ефективних комунікацій.

Ці роботи мають супроводжуватись формуванням сукупності національних інформаційних фондів, баз (банків) науково-технічної і ринкової інформації, систем їх збору, систематизації і розповсюдження, що дозволить задовольнити основні потреби в інформації виробничого призначення.

На рівні підприємств і об'єднань – до удосконалення їх інформаційних систем на основі застосування нових інформаційних і комп'ютерних технологій для збору і використання даних про стан фінансово-господарської діяльності і навколишнього середовища, бізнес-планування і витратно-цінного аналізу як необхідної складової управління сільськогосподарськими формуваннями на сучасній основі.

З використанням цих напрацювань прийнята Програма інформатизації агропромислового виробництва на 1996-2000 роки, Мінагропромом України розпочато формування інформаційно-аналітичної системи агропромислового виробництва, УААН в рам-

ках реформування аграрної науки формуються регіональні і спеціалізовані центри наукового забезпечення, створюються консалтингові служби фермерських об'єднань і вузів, значно зросли масштаби застосування комп'ютерної техніки і інших засобів інформатизації в організаціях агронауки, виробництва, сервісного обслуговування тощо.

Проте потребують налагодження системи складання та широкої публікації аналізів і прогнозів розвитку виробничих і ринкових ситуацій на місцевому, регіональному і державному рівнях, удосконалення систем бібліотечного обслуговування, науково-видавничої діяльності, розповсюдження – прогресивних норм і нормативів, новинок НТП і передового досвіду. Необхідно консолідувати діяльність різнопланових і малоефективних інформаційних підрозділів в науково-дослідних установах, проектних організаціях, управлінських структурах, об'єднати їх зусилля з роботою виробничих формувань, комерційних структур по формуванню інформаційних фондів, систем, баз (банків), науково-технічної і ринкової інформації, встановити зв'язки і активізувати обмін інформацією з міжнародними науковими, інформаційними і ринковими центрами. Для обґрунтування більш виражених рішень, розробки програм розвитку на державному і господарському рівнях управління – впроваджувати інформаційно-дорадчі і експертні системи, комп'ютерну техніку, на технологічному рівні – програмно-технологічні комплекси як складові технологій вирощування сільськогосподарських культур, догляду за тваринами переробки продукції і т.д.

Із створенням на базі обласних і спеціалізованих сільськогосподарських дослідних станцій і зональних науково-дослідних інститутів Центрів наукового забезпечення регіонів України відкривається можливість сформувати ефективний апарат пропаганди і впровадження НТП і державної політики в сільському господарстві. Проте досягнути цього можна при умові, якщо ці Центри дійсно стануть посередниками між наукою і виробництвом, координаційними центрами по наданню інформаційно-консультаційних і впроваджувальних послуг, підвищенню кваліфікацій без відриву від виробництва в регіонах. З метою становлення системи інформаційно-консультаційного забезпечення АПВ регіонів через новостворені Центри Інститутом спільно з Президією УААН, Мінагропромом України і їх інформаційними структурами проведено в травні 1998 року науково-практичний семінар "Організація інформаційно-консультаційного обслуговування АПВ областей України", підготовлено спільний наказ по Мінагропрому і УААН "Про забезпечення працівників агропромислового комплексу з галузевою науково-

технічною і ринковою інформацією виробничого призначення", опрацьоване типове положення про відділ інформаційного та консультаційно-технологічного забезпечення Центру, розповсюджено Реєстр національних експертів-консультацій (≈250 науковців), спільно з УПТЦ "Агропромсистема" для комплектування регіональних банків науково-технічної і ринкової сільськогосподарської інформації виробничого призначення передано повнокомплектні бази даних з законодавства, цінового моніторингу, інвестиційних проектів, економічних показників розвитку регіонів.

Разом з тим необхідно спрямувати на Центри потоки ринкової прогнозної науково-технічної інформації з інших джерел, забезпечити науково-інформаційну і консультаційну підтримку їх діяльності зі сторони спеціалізованих науково-дослідних інститутів і вузів, організаційну – державних адміністрацій.

Крім налагодження діяльності і спеціалізованих Центрів наукового забезпечення, як посередників між наукою і виробництвом, інший дієвий напрямок активізації впровадження наукових розробок у виробництво безпосередня участь спеціалізованих наукових установ у виробничому процесі. Шляхи безпосередньої участі науковців у виробництві в залежності від конкретних ситуацій можуть бути різні: виконання силами науковців наукоємних операцій технологічних процесів, організація машино-технологічних станцій, оренда землі для організації дослідно-промислових виробництв, сервісне обслуговування групи сільгосппідприємств на контрактній основі тощо. В організаційному плані це приведе до утворення науково-виробничих підрозділів, фірм, асоціацій, кооперативів, акціонерних товариств, технопарків – тобто до відродження науково-виробничих об'єднань на основі чіткого економічного механізму взаємодії, визначення дольової участі у виробництві і права на одержання частини кінцевої продукції або доходів від її реалізації, копійкою роботи по відпрацюванню цього механізму.